

5426817755656612

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Володимира ГОНЧАРА

**«Формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у
військових частинах Національної гвардії України»,**
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність теми дисертації. Питання професійної підготовки офіцерського складу Національної гвардії України набуває особливого значення в умовах сучасних викликів. Забезпечення ефективності цієї підготовки вимагає комплексного підходу, що включає модернізацію системи військової освіти, активну участь офіцерів у міжнародному військовому співробітництві, впровадження інноваційних технологій навчання. Особливу увагу слід приділити розвитку готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки, а також розробленню й уточненню її змісту й структури. Удосконалення змісту та форм професійної підготовки офіцерів дозволить забезпечити належний рівень їх готовності до виконання завдань з мовної підготовки військовослужбовців. Це потребує постійної модернізації освітніх програм, застосування новітніх педагогічних підходів та технологій, а також залучення висококваліфікованих фахівців, здатних оперативно реагувати на виклики сьогодення.

Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри педагогіки вищої школи в межах реалізації комплексної наукової програми дослідження «Гуманізація навчально-виховного процесу у вищій школі» (номер державної реєстрації – 0114U001251) ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ), а також в рамках науково-дослідної роботи кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії НГУ «Виявлення залежності рівня сформованості компетентності спілкування іноземною мовою здобувачів вищої освіти НА НГУ від використання віртуальних навчальних середовищ та елементів дистанційного навчання в освітньому процесі» (державний реєстраційний номер 0121U109856). Тему дисертації затверджено Вченою радою ДВНЗ «Донбаський державний

педагогічний університет» (протокол № 3 від 29 жовтня 2020 р.). Тему дисертаційної роботи уточнено та перезатверджено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (протокол № 2 від 19 жовтня 2023 р.).

Не викликають сумнівів *наукова новизна та теоретичне значення дослідження*: аспірантом вперше виявлено, теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ; уточнено сутність і структуру готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ; критерії, показники та рівні сформованості готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ; уточнення полягає у визначенні цих категорій відповідно до мети дослідження; удосконалено зміст, форми, методи формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах та вищих військових навчальних закладах.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Аналіз тексту дисертаційної роботи свідчить про те, що автор добре розуміється на теорії, методології, методах вивчення проблеми, яку досліджує.

Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечено наступним:

- структура роботи відзначається логічною продуманістю, збалансованістю складових частин і підпорядкована реалізації основних завдань, що сприяло досягненню поставленої мети;

- використання широкої бази наукових джерел за темою дисертації, значна вибірка респондентів дослідження – офіцерів із різних військових частин України, що дало підстави для формулювання власного бачення досліджуваної проблеми;

- належна теоретико-методологічна база, відповідність предметної спрямованості дисертації сучасним уявленням про зміст та призначення досліджень у формуванні готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ.

Характеристика основних положень роботи.

У репрезентованій роботі повно й ґрунтовно розкрито зміст трьох розділів відповідно до теми та сформульовано висновки, що логічно випливають зі змісту проведеного дослідження та засвідчують, що автору вдалося реалізувати мету й вирішити всі поставлені завдання. Це зумовлено використанням широкого комплексу методів дослідження, що дозволило обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ та експериментально перевірити їх ефективність. У вступі правильно сформульовано науковий апарат роботи, він відповідає змісту, логіці та висновкам роботи.

У першому розділі дисертації «Теоретичні засади формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної гвардії України», яку представлено для рецензування, особливо цінним, на нашу думку, є те, що дисертантом розкрито сутність та надано змістову характеристику ключових понять «мовна підготовка», «мовна компетентність офіцера НГУ», «готовність офіцера до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ».

Автором з'ясовано, що структура готовності офіцера до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ складається з таких компонентів як: психологічний (система психологічних і психофізіологічних характеристик суб'єкта, що забезпечують успішність і результативність певних дій та діяльності), знанневий (система необхідних знань (компетентностей) для здійснення професійної діяльності за напрямком діяльності) і практичний (форма навчання, під час якої відбувається накопичення й усвідомлення здобувачами досвіду участі в реальному освітньому процесі).

Відзначимо як позитивний аспект узагальнення автора стосовно сутності готовності офіцера до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ. Дослідник розглядає цей феномен як якість, що формується за результатом реалізації комплексу заходів професійної підготовки до службово-педагогічної діяльності.

У другому розділі «Теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових

частинах Національної гвардії України» автором було проведено вивчення закордонного і вітчизняного досвіду розвитку готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки, що засвідчило значний інтерес збройних формувань як передових країн, так і України до питання мовної підготовки, як важливого інструменту міжкультурної комунікації та чинника, що впливає на розвиток збройних сил і досягнення успіхів на міжнародній арені. Вивчення досвіду провідних країн (США, Велика Британія, Канада, Латвійська республіка) дало змогу визначити характерні риси іншомовної підготовки в цих країнах, зокрема: уніфікацію та централізацію; курсовий характер; постійне занурення курсантів в іншомовне середовище; індивідуалізацію та диференціацію; активне використання новітніх методик і технологій навчання.

Важливим фактом є те, що дисертантом уперше обґрунтовано педагогічні умови формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ. Так, першою педагогічною умовою постає висока мотивація, її підтримка та керування нею на всіх етапах становлення офіцера (інструктора) як викладача, другою – розвиток необхідної бази знань за рахунок курсів підвищення кваліфікації та інтенсивних курсів з вивчення іноземних мов, третьою – набуття досвіду та його постійна підтримка через призму викладання, постійне професійне самонавчання та самовдосконалення, тощо.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка впровадження педагогічних умов формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної гвардії України» заслуговує на схвалення проведене автором експериментальне дослідження щодо перевірки впровадження визначених педагогічних умов, яка відбувалася в декілька етапів. На початковому етапі експериментального дослідження було здійснено попередній відбір та вхідне тестування учасників з урахуванням сформульованої гіпотези. Це дозволило задовольнити мету та забезпечити комплексний підхід запланованого експерименту. На наступному етапі було проведено відбір учасників для експериментальних та контрольних груп за критеріями, що дозволили визначити однаковий початковий рівень. Також було визначено часові рамки проведення експерименту та ознайомлено учасників з теоретичними і

5426817755656612

методичними засадами дослідження. Викладачам було надано діагностичні матеріали та критерії для визначення рівнів сформованості мотиваційного, пізнавального і результативного компонентів. Також було визначено умови, дотримання яких є необхідним.

Реалізація першої педагогічної умови – розвиток і підтримка належного рівня мотивації формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки відбувалась на всіх етапах – починаючи з попереднього відбору шляхом визначення професійних намірів та сенсожиттєвих орієнтацій і продовжувалась під час реалізації другої і третьої педагогічних умов формування готовності до педагогічної діяльності.

Особливості роботи полягали у застосуванні методів розвитку позитивної мотивації на всіх етапах засвоєння матеріалу. Встановлено, що для успішного формування позитивної мотивації необхідно використовувати інноваційні технології, давати можливість самостійної роботи з групами. Використання Інтернет-технологій, інформаційно-комунікаційних технологій та ознайомлення з дистанційними платформами позитивно впливає на самооцінку і вмотивованість. Також ефективними були групова робота, індивідуальна підготовка, управління проектом і зв'язок теорії з практикою.

Друга педагогічна умова була впроваджена у навчальний процес вивчення іноземних мов шляхом: удосконалення освітньої програми інтенсивних курсів вивчення іноземних мов та розробкою відповідного навчально-методичного забезпечення; упровадження у програму інтенсивного курсу вивчення іноземних мов періодичних тестувань; роботи з програмними продуктами для тестування і перевірки знань, роботи з віртуальними кабінетами типу NIBELUNG.

У методичних рекомендаціях вперше враховано особливості специфіки навчання іноземній мові офіцерів на різних етапах кар'єрного зростання з акцентуванням на подальшу можливість використання набутих компетентностей у викладацькій (тренерській) діяльності.

Реалізація третьої педагогічної умови проведена шляхом формування викладацької грамотності у можливостях проходження курсів підвищення кваліфікації для викладачів, роботи у якості викладача протягом курсів,

підготовки до занять роботи з навчально-методичними матеріалами бінарних занять разом із викладачами інтенсивних курсів з вивчення іноземних мов., ознайомлення з процесами оцінювання, та приймання участі у таких процесах протягом курсу. Зокрема, на контрольних зрізах реалізовувалась можливість слухачів контрольних та експериментальних груп надавати оцінку досягнення рівнів та здійснювати поточний та проміжний контроль.

Результати проведеного експериментального дослідження підтвердили ефективність організації процесу формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ. Про це свідчать порівняльні дані вхідного (констатувального) і підсумкового (формуального) етапів експерименту. На основі аналізу результатів перевірки готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ в експериментальних та контрольних групах виявлено позитивну динаміку за всіма критеріями.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу В. Гончара в цілому, у контексті наукової дискусії вважаємо за необхідне висловити зауваження і побажання, а саме:

1. Вважаємо, що робота значно виграла б, якби автор розкрив методичні підходи до формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ.

2. Поміж інших методів дослідження виокремлено використання методів математичної статистики. Проте з контексту роботи не з'ясовано, як саме і з якою метою використовувався метод перевірки статистичних гіпотез за допомогою t -критерію Стюдента, які критерії використовувалися для формування експериментальних та контрольних груп, і як проводилося обчислення показників рівня сформованості готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки на констатувальному і контрольному етапах дослідження.

3. Визначаючи загалом грамотний і логічний стиль викладу тексту дисертації, зауважимо, що в роботі трапляються окремі огріхи орфографічного і стилістичного характеру, а також варто прибрати повтори, зокрема у висновках до розділів та підрозділів.

5426817755656612

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Висловлені зауваження і побажання не знижують загальної високої оцінки дисертації. Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертація Гончара Володимира Васильовича «Формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної гвардії України» є самостійною, завершеною науковою роботою, яка відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) та пунктам 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р.), а В. Гончар заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та практики початкової освіти ДВНЗ «ДДПУ»

Олена ЯБУРОВА

Підпис кандидата педагогічних наук, доцента Ябурової О. засвідчую:

Начальник відділу кадрів

Євген СІЛІН

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ПТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №04/05/02-1277 від 09.04.2021;
Цілісність даних: не порушена;

5426817755656612

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: Ябурова Олена Володимирівна 2569414665;
Належність до Юридічної особи: ;
Код юридичної особи в ЄДР: 2569414665;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 382367105294AF9704000000A0232800A9055002;
Видавець кваліфікованого сертифіката: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг;
Тип носія особистого ключа: Захищений;
Тип підпису: Кваліфікований;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису (позначка часу для підпису): 08:15 01.05.2024;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)
Час та дата підпису (позначка часу для даних): 08:15 01.05.2024;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для даних від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)